gelasten, zoo hij te doen had met een die oproer had verwekt, of gevaarlijk scheen voor de publieke orde.

Die laatste uitzondering is door Pilatus op Jezus toegepast.

»Uitstel van executie" is aan Jezus niet gegund. Blijkbaar was Pilatus niet gerust. Hij duchtte een uitbreking van het fanatisme der Joden. En het is die angst van Pilatus, door de onrust van zijn conscientie nog verergerd, die oorzaak werd, dat Jezus, na den ganschen nacht gewaakt te hebben, en reeds voor dag en dauw gevangen te zijn genomen, op eenmaal, zonder een oogenblik van verademing, heel zijn lijden doorworstelen moest, en eerst in zijn dood het einde van die worsteling bereikte.

Toen hadden vier soldaten last gekregen, om, onder bevel van een officier, de kruisstraf aan Jezus te voltrekken; en het was deze officier met zijn vier onderhebbende manschappen, die Jezus uit Pilatus' handen overnamen.

Wat voor de kruisiging noodig was, behoefde niet eerst aangeschaft, maar lag gereed. De kruispaal, de spade, de spijkers, de touwen en de kanne gemyrreden wijn, en de kan met edik. En zoo ging het naar Golgotha op weg. Spade en spijkers, touw en kan droegen de soldaten, maar den kruispaal moest Jezus zelf dragen.

Dat kruis moest hij dragen, niet een kort eind weegs, maar eerst heel de stad door, al de straten van het rechthuis tot aan de poort langs, en toen van de poort naar de Hoofdschedelplaats.

Dat kruisdragen bestond niet hierin dat de veroordeelde het dragen kon gelijk hij wilde, maar het kruis werd hem, met den dwarsbalk vóór de borst, over den linkerschouder gelegd, en de beide handen aan den dwarsbalk gebonden.

Hieruit verklaart het zich dan ook, dat Jezus, door zoo aangrijpende inspanning, en rustelooze ontroering al die uren lang, uitgeput, zeer spoedig onder dit kruisdragen bezweek.

Reeds onder het gaan naar Golgotha begon de kracht der menschelijke natuur hem te begeven.

Eindelijk op Golgotha aangekomen, hebben de soldaten toen een gat in den grond gegraven, den opgerichten kruispaal daarin gezet, en den grond aangetreden, tot de paal goed vaststond; en dat alles onderwijl Jezus er sprakeloos bij stond, en het aanzag, en innerlijk beefde voor wat te komen stond.

Want toen nu de paal gereed stond, hebben de soldaten Jezus aangetast, en hem niet alleen zijn opperkleed, maar ook zijn overige kleederen van het lijf getogen, tot hij, als een doemschuldige die geen kleed meer waard was, onderwijl het volk het aanzag, in hun midden stond.

Voorshands legden ze dien rok en de kleederen ter zijde, om ze straks te verdeelen en te verloten, en toen gingen ze tot de eigenlijke kruisiging over.

Het kruis in die dagen was niet zoo hoog, gemeenlijk hing de gekruisigde weinig meer dan twee voet hoog van den grond af.

Nu stak er onder aan het kruis een kleine balk uit, waarop de kruiseling met de beenen zijwaarts afhangende gezet werd. En terwijl één der soldaten hem tegen den kruispaal drukkende vasthield, bonden twee andere zijn handen aan het dwarshout van het kruis, en sloegen hem de nagels door de handen.

Ten slotte werden de beide voeten met de voetpalmen tegen den kruispaal gekeerd, en terwijl de ééne soldaat de voeten alzoo vasthield, dreef de ander ook door die voeten de nagels heen, elke voet afzonderlijk tegen het hout gedrukt.

En toen was hij gekruisigd, en namen ze de kan met gemyrreden wijn, om hem te bedwelmen, opdat het lijden des stervens aan dien paal niet te vreeslijk zou zijn. Maar Jezus weigerde. Het smartgevoel van het lijden mocht geen oogenblik worden verdoofd.

Toen Jezus niet wilde, hielden de soldaten ook niet aan.

Hun bleef nog alleen de toeëigening van den buit over, toen ze Jezus' kleederen onder hun vieren verdeelden.

En toen zett'en ze zich bij den kruisheuvel neder, en de hoofdman over honderd bleef het aanzien.

En Jezus riep: »Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen."

Daarop viel plotseling de duisternis in.

Een schemering als van den nacht omtoog het kruis en den kruisheuvel.

En zoo hing uw Jezus te sterven. En de vrouwen en bekenden, die er om stonden, ontroerden van weedom des harten.

Alleen de fanatieke priesters *genoten* van Jezus' doodsstrijd.

Heel anders dan de Romeinsche officier die er bijstond, en die er wel niets van begreep, maar toch van oogenblik tot oogenblik al sterker, al duidelijker gevoelde, dat hier geen *gewone* terechtstelling plaats had, maar dat het hier een strijd gold tusschen de aarde en den hemel.

Het »Waarlijk, deze is Gods Zoon", zal hij straks eerst uitroepen, maar vooruit reeds beefde het in zijn hart, of hij zich in Jezus niet aan een hooger wezen vergreep.

Aldus is feitelijk de kruisiging van Jezus op Golgotha toegegaan, want men kent, uit nauwkeurig onderzoek de wijze waarop de Romeinen in die dagen gewoon waren den kruisdood te voltrekken.

Als ge er bij waart geweest, zou het dat geweest zijn, wat ge zoudt hebben gezien. En als de apostel Paulus aan de kerken van Galatie schrijft, dat Jezus Christus »voor hun oogen geschilderd was gekruisigd zijnde" (Gal. 3 : 1), dan blijkt hieruit, dat ook wij hierbij onze voorstelling moeten laten werken, in dat hange tafereel moeten inleven, en het doordenken moeten, als waren we er ooggetuigen van.

Ook de plaat en het schilderstuk mag ons hierbij te hulpe komen, mits onopgesmukt, werkelijk en waar.

Zelfs is het ongeloofelijk wat diepen indruk op de ziel een waarlijk sprekende afbeelding van Jezus' kruisiging maken kan.

En toch, ook als dit aangrijpende tafereel ons klaar en zakelijk voor oogen staat, beelde zich niemand in, dat dit alles was.

Ja, haast zouden we zeggen, wie dat alles als voor oogen zag, zag nog slechts een stukske van wat er op Golgotha wezenlijk plaats greep.

Er was op Golgotha nog zooveel meer, dat met het oog niet was waar te nemen, en toch even werkelijk, werkelijk in nog hoogeren zin, was.

Reeds die officier zag zooveel meer dan zijn onderhebbende manschappen. Nog veel meer zagen Jezus' bekenden die van verre stonden. En wat moet niet een Maria, een Johannes, die als verstomd van verre stonden, ontwaard, doorworsteld, en meegeleden hebben, waar zelfs die officier en die bekenden nog geen flauw begrip van hadden.

Er greep op Golgotha niet alleen een handtastelijke terechtstelling, maar veel meer nog een *geestelijke* worsteling plaats, die tot door het bloed der ziele ging, en waarvan niets, niets zag of merkte, wiens oog voor wat in de geestelijke wereld gebeurt, nog gansch blind was.

Maria en de jongeren, die *niet* gansch blind meer waren, hebben er daarom *iets* meer van gezien. Maar toch, ook zij zagen nog slechts zwevende schaduwen, en God alleen zag uit den hooge in volle klaarheid, wat er bij en onder die kruisiging en aan dat kruis, door Jezus' geest tegen Satan en zijn demonische geesten geworsteld is; wat er in die ure van bovenmenschelijk lijden gestreden is, om een wereld voor eeuwig te redden; hoe dat kruis, ja, waarlijk een *altaar* was; en hoe op dat altaar het Lam Gods zijn zelfofferande volbracht, om het recht zijns Vaders te doen zegepralen.

Niemand, sprak Jezus, kent den Zoon dan de Vader, en zoo is er ook in die ure geen creatuur, geen mensch of engel geweest, die deze grondelooze diepte van Jezus' lijden gepeild heeft.

Van menschen onbegrepen, en alleen door zijn Vader gekend, is uw Jezus in dit nachtelijk donker van den dood ondergegaan.

En daarom zeg nooit, dat ge nu althans Golgotha verstaan hebt.

Iets moogt ge er van gissen, en is uw zielsliefde voor uw Heiland doorleven, maar *weten* wat er in dien drinkbeker was, dien de Vader hem gegeven had, zult ge nooit.

Dat verstond Hij alleen, die dien beker des lijdens voor den Zoon zijner liefde, om u te redden, gemengd had.

En toch is er iets, dat de Heilige Geest aan een iegelijk van Gods uitverkorenen, op een bijzondere, voor hem alleen geldende wijze, van dat kruis van Golgotha openbaart.

Op dat kruis droeg Jezus onze zonden. Zoo getuigen het u zijn apostelen. Zoo beleed het Christus' kerk alle eeuwen door. Zoo is het betuigd ook aan uw eigen hart.

Onze zonden!

De uwe, de mijne, die van al onze broederen en zusteren, die ten leven herboren zijn.

En nu, wat kent, wat verstaat ge daarvan beter dan *uw eigen zonden*, en wie kent, wie verstaat *uw* zonden anders dan uw God en gij zelf?

En daarom, als de Heilige Geest, bij het licht des Woords, u in de diepte uwer zonden inleidt, wat doet die Trooster van uw hart dan anders, dan in die kennis uwer eigen zonden u een maatstaf bieden, om het lijden en het sterven van uw Heiland op een gansch eenige, geheel persoonlijke wijze te leeren verstaan, zooals dat sterven bij u hoort, u innerlijk ontroeren, u tot wederliefde verwekken kan, en voor u de rijke volle openbaring kan worden van de verzoenende, de erbarmende, de uitdelgende genade uws Gods.

En daarom er staan twee wegen voor u open, om Golgotha in uw eigen ziel te ondergaan, en met uw Jezus gekruisigd te worden, en met hem te sterven, opdat ge met hem leven moogt.

Den éénen weg ontsluit u de Schrift, die u verhaalt wat voor oogen was, en u wijst op het mysterie dat in Golgotha school.

Die weg is voor allen gemeen.

Maar de tweede weg is persoonlijk, voor elke ziel afzonderlijk, voor haar alleen te betreden. En die tweede weg is de weg door de diepte, door de kennisse van uw hart, door de zelfaanklacht van uw verzondigd bestaan, en verzondigd leven, en verzondigde genade.

En als ge dan met uw zielsbesef in deze zee van uw zonden wegzinkt, en ge hoort hoe gij bij al Jezus' lijden, er dit nog aan hebt toegedaan, dat ge ook dien last *uwer* zonden op uw stervenden Heiland hebt gelegd, dan verstaat ge het, hoe er op Golgotha nog *zoo iets heel anders* geleden is, dan het doorboren van de handen.

Een doorvlijmen van de ziel van uw Heiland; een hem wonden, dat niet die krijgsknechten, maar dat gij, met al Gods heiligen, hebt gedaan.

Amsterdam, 27 Maart 1896.

Te ver gezocht.

In den regel laat de pers zich niet in met wat voorvalt in de studentenwereld.

Slechts nu en dan, als er iets hoog verblijdends of uitermate ergerlijks voorviel, kwam ook die schier op zich zelf staande, geheel eigenaardige wereld op de tong.

Het bevreemdde ons deswege eenigermate, toen we onlangs het bericht zagen opduiken, dat eenige studenten van onderscheidene Hoogescholen hier te lande, saam, zeker gezelschap gevormd hadden van geloovige jongelui, om ook andere jongelui tot bekeering te roepen en inmiddels in de eigen lamp de olie niet te doen ontbreken, opdat de vlam helder licht mocht geven.

Ons schijnt een gezelschap, dat zich aaneensluit voor onderlinge sterking van geestelijk leven iets zoo intiems, zoo teeder van aard, dat we nog niet vatten, hoe zulk een bericht naar de pers verzeilde.

Voor den speurgeest der pers pleitte het zeer zeker, maar minder voor haar kiesche bescheidenheid, een bescheidenheid die haar althans, waar het zulk een zuiver intieme zaak gold, schoon zou hebben gestaan.

Doch langs wat kanaal ook in de pers terecht gekomen, het bericht prijkte er nu eenmaal, met naam en toenaam, met opgave van repraesentanten der vijf inrichtingen van Hooger onderwijs, met aanwijzing van wie praeses en wie secretaris was, en ook met extract uit de statuten.

Voor die heeren studenten zelven zeker uiterst pijnlijk zulk een indiscretie!

Verbeeld u, dat ge als volwassen mannen u met eenige anderen verbondt, om elkander onderling aan te vuren tot hooghouding van den standaard des geestelijken levens, *en dat men dat in de courant zette*.

En hier geldt het, nog maar studenten!

Doch het lag er nu eenmaal toe, en zoo kwam tevens uit, dat deze studenten, om toch een basis te hebben, want een huis op het zand bouwen gaat niet, tot grondslag hadden genomen, *niet* de Heilige Schrift, *niet* de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, *niet* den Heidelberger, zelfs niet de Twaalf Geloofsartikelen, maar alleen »*de erkenning van Jezus Christus als den Zone Gods en den Verlosser der wereld.*"

En natuurlijk, meer was niet noodig, om de tegenstanders van den Gereformeerden naam tot leedvermaak te verlokken.

Studenten van Kampen en studenten van de Vrije Universiteit, die openlijk de Gereformeerde beginselen verloochenen; weer op het lang versleten standpunt gaan staan, dat leerstukken er niet toe doen; en zeggen, dat zelfs de Schrift geen band behoeft te vormen, als men Jezus maar bedoelt.

Niet eens zelfs het standpunt van Prof. Gunning in zijn latere toelichting, want die nam er de Schriften dan ten minste nog bij, toen hij schreef: *Jezus Christus naar de Schriften.*

Wel bezien eigenlijk niets anders dan het Groninger standpunt, ja zelfs een standpunt waarop heel wat Modernen zich plaatsen. »Jezus Christus de Zone Gods en de Verlosser der wereld", maar immers het was een formule, die, op de Joden en de Atheisten na, zoowat ieder belijdt, mits het maar aan een ieder persoonlijk vrij blijve staan, te zeggen, wat hij met »Zone Gods" en »Verlosser der wereld" bedoelt.

Al spoedig schoot dan ook de Groninger redacteur der *Kerk. Courant* uit den hoek, om over deze gebeurtenis zijn hooggestemde blijdschap uit te spreken.

Het was nu reeds gedaan met de Gereformeerde beweging. Zie maar, studenten uit den Gereformeerden hoek vereenigen zich nu reeds op een grondslag, »waarvoor men nog voor weinige jaren zou *gebeefd* hebben."

Soortgelijke betuigingen van hooge ingenomenheid met dat prijsgeven door Gereformeerde studenten niet alleen van de Gereformeerde beginselen, maar feitelijk van geheel het Confessioneele standpunt, vond men ook in andere bladen, en het *Ned. Volksblad* maakte er zelfs een halszaak voor de kerkistische drijvers van.

Heel de zaak was een slag in het aangezicht van hem, die tegen de »*verflauwing der grenzen*" had durven waarschuwen.

Immers, hier *was* nu de verflauwing, ja de uitwissching der grenzen volkomen.

Hoor slechts:

Hier kan men van zeggen: geen blijder maar 'n twintig jaar! Het is een groote schrede nader naar de verzoening tusschen de Protestanten, die op éénzelfden bodem des geloofs staan, die éénzelfden Heiland belijden. De kunstmatig aangeblazen haat en opzettelijk opengehouden kloof, aangeblazen en opengehouden door diegenen die er pleizier in en belang bij hebben — blijken het dan toch niet te kunnen uithouden tegen de vurige, maar stille werking van Gods Geest.

De kerkistische heeren bouwen schuttingen en muren, en zijn aanhoudend in de weer, nacht en dag, om die staketsels na te zien en op te verven — moeten zij niet waken tegen »verflauwing der grenzen" en tegen »verzwakking van het kerkelijk bewustzijn"? De Heere komt, als bij Babels toren »neder om te zien" wat de menschen uitvoeren: daar vallen de schuttingen, en de zoo streng in afzondering gehouden kinderen Gods reiken elkaar de hand.

Is dat geen verblijdend teeken? Christus houdt zijn Gemeente in stand en geneest de breuken, juist als de scheurmakers denken dat zij 't gewonnen hebben. Christus houdt zijn Gemeente in stand, en daarom trekken wij er ons weinig van aan en maken er ons in geenen deele bezorgd over, al zou de eene of andere Groote in Israël morgen-den-dag iets nieuws uitvinden om de broeders van elkander te jagen.

Waarom neemt men als Formulier van Eenigheid niet de XII artikelen des Geloofs aan? Verschil van meening zal er altijd wel blijven en dat is goed ook, anders komt »de dood in den pot" — doch dat verschil behoeft geen Shibboleth te worden waarom men elkander doodslaat.

Vergissen we ons niet, dan zullen de met name genoemde studenten, het hoogst onaangenaam vinden, dat men op die wijs, iets wat hun persoonlijk geestelijk leven raakt, op die wijs op straat uitdraagt, en zich door zulk een wierook van verdachte zijde al zeer weinig »geestelijk gesterkt" voelen.

Wij zullen hun namen dan ook niet noemen in ons blad; maar nu de zaak eenmaal publiek *is* gemaakt, en men hun allerlei booze intentiën toedicht, toch een enkel woord te hunner verdediging zeggen.

Het heeft er eenvoudig niets van, dat de studenten der Vrije Universiteit en van Kampen nu eens publiek wilden demonstreeren, om tegen de Confessie hunner kerken, tegen de beginselen van hun scholen, en tegen den geest van het hun gegeven onderwijs protest aan te teekenen, en zich schrap te zetten tegenover hun commilitones.

Het is volstrekt onwaar, dat onze jongelui naar de verflauwde Ethische richting zijn overgeloopen, en gekuifde Groningers in den dop zijn.

Wat aanleiding tot deze eenvoudige daad gaf was heel iets anders; en was aan alle intentie om vijandig tegen de stichting waar ze studeeren, op te treden, volkomen vreemd.

Zelfs is heel de zaak niet uit hun eigen initiatief opgekomen, maar aanleiding er toe gaf een poging van een Engelsche studentenvereeniging, om ook een continentale vertakking te krijgen.

Men kent de Engelschen in hun wijze van propaganda drijven. Hunner is het talent van wilskracht, het talent van practisch handelen, het talent van organiseeren.

Zij sluiten zich nooit in hun land op. De wereld is hunner. En nauwelijks heeft eenige actie, welke ook, in Engeland zekere vaste vormen aangenomen, of de vraag wordt aanstonds openbaar, om er het buitenland voor te winnen.

Zij alleen stichtten een »*Britsch en buitenlandsch* Bijbelgenootschap." Zij alleen rustten niet, eer de *Evangelische Alliantie* haar vertakking in alle landen vond. Zij zijn het, die aan den *Bond tegen de Vaccinatie* een internationaal karakter gaven. De *Brighton-beweging* kon niet rusten, eer de *foreign pastors* ter meeting opkwamen.

Dat ligt in het Engelsche karakter.

Zelfs de socialisten vorderden geen stap, voordat hun groote Duitsche denkers naar Engeland waren overgestoken, en te Londen de *Internationale* gesticht hadden.

Er lag dus niets hoegenaamd vreemds in, dat, toen in de studentenwereld van Engeland en Schotland een machtige beweging was ontstaan, om in deze ongeloovige kringen, de geloovige studenten klocker voor de belijdenis van hun Heiland te doen uitkomen, de wensch al spoedig in hen opkwam, om ook op den geest der Universiteiten op het vasteland ten goede te werken.

Ook in Engeland toch is het geen geheim, dat de geest van de studentenwereld aan de Duitsche, Fransche en helaas, ook Nederlandsche universiteiten maar al te veel te wenschen overliet.

Ook ten onzent was in Leiden, Groningen enz., die geest zoo weinig Christelijk, dat de enkele belijdende jongelieden die er nog waren, zich óf lieten medesleepen op verkeerde paden, óf isoleerden van de massa.

Zoo was het bijna natuurlijk, dat men zich in Engeland afvroeg, of men niet een hand kon uitsteken, om in de schuilende belijders aan onze Universiteiten den Christelijken moed te verlevendigen en voor de belijdenis van den Christus te behouden of te winnen, wie anders dreigden verloren te gaan.

En wat lag er meer voor de hand, dan dat deze Engelsche studenten, eenigszins verrast over het feit, dat ze in Nederland twee inrichtingen van Hooger onderwijs vonden, waar zoogoed als alle jongelui voor hun belijdenis uitkwamen, zich in de eerste plaats tot deze beide wendden?

Hier kwam nog iets bij.

Die actie in Engeland had tevens een *missionair* doel.

Engeland, dat de zeeën van heel de wereld voor zijn vloot opeischt, en zichzelven beschouwt als *het* land, dat in Azië, Afrika en Australië moet heerschen, moet krachtens dezen nationalen karaktrek, wel meer dan eenig ander land, *het* land der Zending zijn.

Engeland is schatrijk, Engeland heeft onafzienbare koloniën, Engelands mannen hebben er lust aan, om de wereld in te trekken, geen wonder dus dat Engeland zeer wel een tien duizend zendelingen zou kunnen gebruiken en kunnen bekostigen.

Zelfs dat cijfer ware nog niet te hoog, maar eer te klein. En toch het aantal uitgezonden mannen haalt er in de verte niet bij.

Vandaar de drang in Engeland, een drang door de Regeering, door alle koloniale besturen, door de machthebbers op elk gebied, gesteund, om toch maar het aantal te vermeerderen van hen, die zich voor dezen geestelijken dienst in de koloniën, en voor de nog te veroveren wingewesten beschikbaar stellen.

Jaar op jaar stroomen er uit Engeland tien duizend jonge mannen uit, die op avontuur en winstbejag uitgaan, waarom kon het volkrijke en rijke Engeland dan niet minstens elk jaar een driehonderd zendelingen uitzenden?

Mits dan niet de zwakke broederen, maar mannen van talent en veerkracht. Niet half ontwikkelden, maar mannen van dege studie. Niet de minsten maar de besten onder de broederen, om ginds in die landen tegelijk den Naam van Jezus en Englands naam groot te maken.

Zoo sprak het vanzelf, dat deze actie onder de studenten in Engeland tevens een nationaal karakter kreeg; en niet zonder vrucht, want nu reeds verklaarden zich vele honderden studenten bereid om in de koloniën te gaan dienen.

Ook deze gedachte brachten ze daarom naar Duitschland en Nederland over. Ook ten onzent is de zendingsijver nog zoo flauw. Jonge mannen van genialen aanleg, van hoog karakter en zeldzame talenten stonden hier nog bijna nooit op, om zich aan de zending te wijden. Wat dusver uitging, waren meestal goed gezinde, trouwe, vrome jonge mannen, maar die in graad van ontwikkeling niet veel hooger stonden, dan de middenklasse.

Is het dan zoo onbegrijpelijk, dat enkele studenten hier te lande, toen ze voor het eerst, en schier plotseling, met deze Engelsche vrienden, met hun actieve wijze van doen, met hun besliste wijze van handelen, met hun eerdaat optreden, en met hun geestelijken toon kennis maakten, door het vuur van hun geestdrift zelven in geestdrift ontstoken werden?

Dien invloed ondergaat een ieder, die uit onze kleine verhoudingen, en trage manieren en minder bezielde vormen, oversteekt naar der Britten land, en met hun bestaanswijs, ook op Christelijk en geestelijk gebied kennis maakt.

In Engeland is alles op zoo groote schaal, zoo flink aangevat, zoo hoog van toon, zoo vormelijk onberispelijk, zoo warm, vol veerkracht, dat het op ons, Nederlanders, die sinds onze glorie onderging, in zeldzame mate de gave bezitten, om het *vreemde* boven het *Nederlandsche* te waardeeren, een schier onweerstaanbaren invloed uitoefent.

Veel werkte het daarom onder ons nog wel niet, want nog is slechts een viertal jonge mannen genoemd, die zich voornamen de pastorie voor het zendingstation uit te ruilen; en als het goed was, moest er elk jaar uit ons land minstens *een vijftigtal Dienaren des Woords* naar onze groote koloniën uitgaan; maar het is toch *iets*.

Niet dat deze vier er daarom reeds zijn; want de kerken zullen moeten oordeelen, of ze er goed genoeg voor zijn. Maar het is toch een *begin*, en indien de propaganda van deze Engelsche studenten ten gevolge moge hebben, dat er voortaan een geregelde toeloop naar de Vrije Universiteit komt van jonge mannen, die onze Zending uit haar verval willen helpen opbeuren, zullen we reeds daarvoor hun zeer dankbaar moeten zijn.

Ja, we gaan nog verder.

Onder onze jonge mannen kan een verlevendiging van ons Christelijk leven soms heilzaam werken.

Te veel verge men niet van hen. Op die jonge jaren verschalkt het sentiment en de opwinding zoo dikwijls den waarheidszin. Niemand minder dan Spurgeon heeft later op den kansel als bestrijders der Schrift teruggevonden diezelfde jonge mannen, die aan zijn Seminarium in gelijken hoogen geestelijken toon zich opgewonden hadden.

Zijn teleurstelling was bitter.

Maar als men matig blijft, en aan het kunstmatige weet te ontkomen, ligt er toch iets heerlijks in, als ook onder jonge mannen de zin wakker wordt, om allerlei gesnap en gebeuzel er aan te geven, en zich op meer ernstige wijze bezig te houden met wat brengen kan op hooger en heiliger terrein.

Dat is nu wel niet altoos vol te houden. Een boog die te sterk gespannen wordt springt. Maar juist daarom is te midden der gewone zoelte een frissche zuidenwind toch verkwikkend.

En al kennen we het gevaar, ook het *geestelijk* gevaar aan elke opwekking verbonden, ze kan toch ook zeer wel iets goeds achterlaten.

In dezen samenhang bezien is derhalve het gebeurde alleszins verklaarbaar, ook zonder de booze intentie, die men aan onze studenten toeschreef, en *kan* er ook o. i. een vrucht van achterblijven.

Want al geven we nu grif toe, dat die vrucht in gevaar wordt gebracht, zoo men bonden gaat sluiten op een basis als hier werd aangenomen; ja, zelfs dat men wel zal doen met hier geen Engelsche kopie, maar een *Nederlandsch origineel* te leveren, — toch kunnen we het daarom niet zoo euvel duiden, dat jongelui, op hun leeftijd, hoeksteen en fundament verwisselden, en niet genoegzaam indachtig waren, aan de eigen roeping die God Almachtig aan elk land, en zoo ook aan onzen landaard, en aan ons volk, in onderscheiding van andere volken, en ook van Engeland, gegeven heeft.

Dat toch zijn fouten die zich corrigeeren.

Deze jonge mannen, die voor den Naam des Heeren uitkomen, bezitten ook broederen onder de Christenen van rijper leeftijd, allereerst onder hun Directeuren, Curatoren, en Hoogleeraren.

En op deze rust de heilige plicht, niet om met een kouden waterstraal hun pas ontvonkte geestdrift te blusschen, maar om wat er uit Christus in deze actie mocht zijn te leiden en vruchtbaar te maken.

We zeggen daarom nog volstrekt niet, dat ze aanstonds de basis van deze vereeniging veranderen moeten.

Dat zou een dogmatisch twistgeding in het leven roepen, dat aan studenten niet voegt.

Natuurlijk deugt een basis niet, waarop Roomschen, Griekschen, Protestanten, en onder deze Gereformeerden, Lutherschen, Doopsgezinden, Ethischen, Groningers en zelfs Modernen kunnen saamwerken.

Zoo te formuleeren is echt-Engelsch. Bij ons, hier te lande, gaat dat niet.

Maar mits men dit inzie, en niet laf zwijgt, maar den moed bezit, om waar het moet en pas geeft, ook in dezen kring voor de volstrekte autoriteit van Gods Woord en voor de glorie onzer Gereformeerde beginselen uit en op te komen, zal die nietszeggende basis, die we natuurlijk ten zeerste betreuren, wel geneutraliseerd worden.

Vooral in Holland twist men over zulk een basis gemeenlijk lang bij het vaststellen der statuten, maar zijn die statuten eenmaal klaar, dan herleest vaak niemand ze.

De manier van optreden is vooral in een studentenkring van zooveel beteekenis.

En dan durven we er wel voor instaan, dat de Studenten van Kampen en van de Vrije Universiteit, als het op hun beginsel aankomt, zichzelven en hun scholen niet door *laf heid* onteeren zullen.

Doodstraf.

Van de actie op politiek gebied, om tot herstel van de doodstraf te geraken, nam ons blad geen notitie.

Het lag niet op onzen weg dit te doen.

Wel echter behoort het tot de sfeer onzer werkzaamheid, om de uitlegging van Gen. 9 : 7 na te gaan, inzooverre ze met deze actie in verband staat.

Vandaar een enkel woord over een advies, rakende die uitlegging, door den heer De Savornin Lohman gegeven.

Hij schreef desaangaande aan de *Avondpost* dit:

Over het recht der Overheid om de doodstraf toe te passen heb ik mij uitvoerig uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer op 26 Oct. 1880. Het toen gesprokene drukt grootendeels nóg mijne meening uit.

Hoewel het recht der Overheid erkennende, kan ik nochtans niet meegaan met de tegenwoordige beweging welke m. i. op onjuiste beweegredenen berust. Dat door de wederinvoering van de doodstraf de veiligheid zal bevorderd worden, acht ik geenszins bewezen.

In den bekenden tekst uit Genesis kan ik alleen het recht der Overheid lezen om den doodslager het leven te benemen; het kan, dunkt mij, nimmer de bedoeling van dat woord geweest zijn, altijd en overal aan den mensch de verplichting op te leggen om den doodslager te dooden, onverschillig onder welke omstandigheden hij het feit pleegde; onverschillig ook of hij handelde in drift; na provocatie; zonder eigenlijke bedoeling om te dooden; dan wel met voorbedachten rade, en uit de laagste motieven. Naar de oudste wetgeving in Israël kon *alleen* de doodslager uit onvoorzichtigheid zich aan de bloedwraak onttrekken. Zij, die zich op Genesis IX : 4 als op een stellig voorschrift beroepen, toepasselijk overal en in alle tijden, hebben geen recht één enkele uitzondering toe te laten; tot dusver echter schijnen ook zij voor deze consequentie terug te deinzen. Zoolang zij dit doen, schijnt mij het eenvoudige beroep op Genesis ongerechtvaardigd.

Ons interesseert hierin alleen de bewering, dat indien de regel in Gen. 9 : 1 gesteld